Pokora u franjevačkoj duhovnosti

sestre-sv-kriza.hr/pokora-u-franjevackoj-duhovnosti

11. ožujka 2022.

U četvrtak, 10. ožujka 2022. godine, u 15,30 sati, u sklopu *susreta osoba posvećenoga života đakovačke regije*, u dvorani za duhovne vježbe, fra Petar Cvekan održao je predavanje na temu: *Pokora u franjevačkoj duhovnosti*. Fra Petra pozdravila je i izrazila mu dobrodošlicu s. Nikolina Nikolić, zamjenica provincijalne poglavarice Milosrdnih sestara sv. Križa.

U uvodnom je dijelu predavanja fra Petar citirao Evanđelje sv. Marka 1, 14-15. „Gospodin nas poziva vjerovati evanđelju. Stari prijevod toga teksta, prijevod Franje Zagode iz 1925. i 1938. godine, glasi: 'Obratite se i činite pokoru.' Činiti pokoru. Mnogo je raznih i različitih putova pokore, i svi vode u nebo. Činiti pokoru velika je milost."

Fra Petar naveo je više značenja i načina pokore: nutarnja i vanjska, te dragovoljna, koja se dodaje temeljnoj, uvjetovanoj pokori, naglasivši: „Pokora predstavlja jednu od najdelikatnijih točaka duhovnoga života. Pravila pojedinih redova iznenađuju oprezom i umjerenošću na ovom području. Stoga, u konkretnom izboru pokore, u vrijeme obavljanja duhovnih vježbi ili izvan njih, uvijek je potrebno posavjetovati se s poglavarom ili duhovnim vođom te slijediti njihove smjernice. Dragovoljne pokore trebaju biti usmjerene na tri glavna učinka: popraviti grijehe prošlosti; pobijediti zle sklonosti u sebi – tako da naše osjetljivo biće postane poslušno savjesti; postići milost koju želim i koja mi je potrebna, npr. duboko kajanje za grijehe, ili suosjećanje s patnjama koje trpi Krist, naš Gospodin, ili svjetlo koje će ukloniti tešku sumnju iz mene. Stoga, dragovoljne pokore trebaju uvijek biti vezane uz molbu za milost koju želim. Kada se nikako ne uspijeva postići ono što želimo, npr. iskreno i duboko kajanje, pokora na području jela, sna ili trapljenja tijela može pri tome pomoći. Stoga je dobro pokušati s pokorom tijekom tri dana, a onda ju tri dana ne obavljati, te provjeriti djelovanje pokore. Pokora nema jednak učinak na sve osobe. No, neke učinke uvijek ima. Nije dobro potpuno ju isključiti zbog mekoputnosti ili nepotrebna straha da ćemo ugroziti zdravlje. Pretjerivanje s pokorom također nije dobro. Potrebno je u određenoj mjeri i u određenom vremenu izložiti se pokori. Na ovaj način najbolje ćemo provjeriti želi li Bog naš Gospodin, koji najbolje poznaje našu prirodu, na nas ovim putem djelovati ili ne želi."

U daljnjem izlaganju fra Petar dao je primjer pokore sv. Petra Alkantarskoga (1499. – 1562.), kojim se posebno nadahnjuju franjevci i karmelićanke. Bio je ispovjednik sv. Terezije Avilske pa se o njemu može čitati u njezinim spisima, a zaključak svega, što je pokornički ostvario, bio je taj da je uvijek, uza svu pokoru, bio jako prijazan i ljubazan.

Fra Petar zatim je govorio o teologiji pokore, koja se prije temeljila na neoplatonizmu, a onda se razvila na temelju govora o Bogu: „U toj teologiji naglasci su bili na Isusovoj muci. Vi znate da nas Isus nije otkupio svojim prekrasnim propovijedanjem, Isus nas nije otkupio svojim čudesnim djelima, Isus nas je otkupio onim što je pretrpio, svojom smrću na križu. I onda, budući da ima toliku vrijednost ta njegova muka, počela se svaka muka jako cijeniti i

kao mogućnost spasenja. Svaka muka mogla bi postati spasonosna. I zato su se počele cijeniti i one okolnosti u kojima se čovjek dovodi u situaciju da nešto podnese i da može to prikazati Bogu na spasenje. Prema tome, stav koji se u duhovnom životu počeo razvijati bio je stav raspoloživosti na trpljenje: šuti, trpi. Nije bilo govora o dijaloškoj poslušnosti, nego izvrši ono što ti kažem, prikaži to Bogu, pa makar glavice kupusa trebalo saditi naopako. Krist je prikazivan kao mučenik križa, a duhovnost koja se iz toga razvija jest duhovnost koja cijeni svako trpljenje. I onda se postavljaju različite vrste kušnji kojima se ljude želi kušati, na fizički i psihički način, koliko su raspoloživi na trpljenje, osobito u novicijatima. Ne gleda se spasenje i otkupljenje, nego samo trpljenje. I onda su se pravile takve bedastoće, koje bi danas, suvremenim rječnikom, nazvali *mobing*, psihičko i tjelesno zlostavljanje i ostalo. Ali i to je imalo smisla u svoje vrijeme. (…) Kad se izgubi iz vida čemu je to poslužilo i kad se od toga napravi idol, onda postajemo gori od nevjernika. Pokora je tako bila izjednačena s trpljenjem. Naglasak je bio na trpljenju jer je Isus ostavio otkupiteljsko djelo trpljenjem. Zašto trpimo? Jer je Isus trpio. Da to namijenimo za nekog grješnika."

U zadnjem poglavlju predavač je progovorio o *duhovnosti pokore*: „Danas imamo drugačije naglaske u našoj duhovnosti. Ima li neko temeljno načelo? Ima. Temeljno je načelo: *Bog je ljubav* (1 Iv 4, 8). Na tom je polju napravila revoluciju sv. Mala Terezija. U vrijeme kad se naglašavala jakost, jansenizam, ona donosi nešto što se temelji na dječjoj pripadnosti Bogu i povjerenju. Ona je pokazala da se Boga ne treba bojati. Naglasak nije na služenju kao služenju, nego na ljubavi. Isus je nama zapovjedio novu i najveću zapovijed. (…) Trpljenje je test ljubavi. Lako je ljubiti kad je sve lijepo i kad poglavarica sve odobri. A što kad kaže ne? A što kad kaže ne može. A što kad ne objasni svoje postupke? A što kad podvikne na tebe? Ako prestanem ljubiti kad treba trpjeti, jesam li ljubio i koga sam ljubio? Do koga nam je više stalo, do nas samih ili do toga drugog. Stoga, sama se ljubav ne ograničava na osjećaj, nego postaje čin. Pokaži mi kako vjeruješ? Neka to ne bude samo u načinu odijevanja."

Fra Petar je, nakon konkretnih prijedloga kako živjeti milost pokore, poručio: „Kraljevstvo Božje može biti među vama ako mu dopustite da budete njegovi. Evo zašto molitva, post i pokora, djela milosrđa, zašto su oni sredstva da u proljeće, kad se cijeli svijet budi od sna, i mi probudimo svoje kršćanstvo."

Poslije predavanja bila je prilika za diskusiju. Sestre su zahvalile fra Petru što ih je na jednostavan način, uz teološki i duhovni prikaz teme pokore, vratio na izvore franjevačke duhovnosti.

Nakon toga sestre su se zaputile u crkvu gdje su imale klanjanje pred Presvetim, nakon kojega su se u katedrali uključile u molitvu za mir u Ukrajini. Preostale sestre u samostanskoj crkvi molile su krunicu za mir, a potom Večernje hvale.

s. Nada Martinković